

1 Care sunt condițiile pentru obținerea divorțului?

Divorțul se poate pronunța prin acordul soților (pe cale judiciară, pe cale administrativă sau prin procedură notarială). În lipsa acordului, divorțul se poate pronunța de către instanța de judecată.

2 Care sunt motivele de divorț?

Conform art. 373 din Cod Civil, divorțul poate avea loc:

prin acordul soților;

atunci când raporturile dintre soți sunt grav vătămate și continuarea căsătoriei nu mai este posibilă;

la cererea unuia dintre soți, după o separare în fapt care a durat cel puțin 2 ani;

la cererea aceluia dintre soți a cărui stare de sănătate face imposibilă continuarea căsătoriei.

3 Care sunt efectele juridice ale unui divorț în ceea ce privește:

3.1 relațiile personale dintre soți (de exemplu numele de familie)

calitatea de soț încetează pentru viitor, fiecare soț divorțat se poate recăsători;

la desfacerea căsătoriei prin divorț, soții pot conveni să păstreze numele purtat în timpul căsătoriei. În lipsa înțelegerii între soți, instanța poate să încuviințeze pentru motive temeinice ca soții să păstreze numele purtat în timpul căsătoriei. Dacă nu a intervenit o înțelegere sau dacă instanța nu a dat încuviințarea, fiecare dintre foștii soți poartă numele dinaintea căsătoriei.

3.2 împărțirea bunurilor soților

În cazul divorțului, regimul matrimonial încetează între soți la data introducerii cererii de divorț. Cu toate acestea, oricare dintre soți sau amândoi, împreună, în cazul divorțului prin acordul lor, pot cere instanței de divorț să constate că regimul matrimonial a încetat de la data separației în fapt.

Dacă regimul comunității de bunuri încetează prin desfacerea căsătoriei, foștii soți rămân coproprietari în devălmășie asupra bunurilor comune până la stabilirea cotei-părți ce revine fiecăruia.

În cadrul lichidării comunității, fiecare dintre soți preia bunurile sale proprii, după care se va proceda la partajul bunurilor comune și la regularizarea datoriilor. În acest scop, se determină mai întâi cota-parte ce revine fiecărui soț, pe baza contribuției sale atât la dobândirea bunurilor comune, cât și la îndeplinirea obligațiilor comune. Până la proba contrară, se prezumă că soții au avut o contribuție egală.

Distinct de obligația de întreținere între foștii soți, precum și de prestația compensatorie, soțul nevinovat, care suferă un prejudiciu prin desfacerea căsătoriei, poate cere soțului vinovat să îl despăgubească. Instanța de tutelă soluționează cererea prin hotărârea de divorț.

Totodată, prin divorț se pierde vocația reciprocă la moștenire.

3.3 copiii minori ai soților

Instanța de tutelă hotărăște, odată cu pronunțarea divorțului, asupra raporturilor dintre părinții divorțați și copiii lor minori. Ca regulă, după divorț, **autoritatea părintească** revine în comun ambilor soți. Instanța de tutelă stabilește **locuința** copilului minor la părintele cu care locuiește în mod statornic, părintele separat de copilul având dreptul de a avea legături personale cu acesta. Instanța stabilește **contribuția** fiecărui părinte la cheltuielile de creștere, educare, învățatură și pregătire profesională a copiilor.

În cazul schimbării împrejurărilor, instanța de tutelă poate modifica măsurile cu privire la drepturile și îndatoririle părinților divorțați față de copiii lor minori, la cererea oricărui dintre părinți sau a unui alt membru de familie, a copilului, a instituției de ocrotire, a instituției publice specializate pentru protecția copilului sau a procurorului.

3.4 obligația de a plăti pensie de întreținere celuilalt soț?

Prin desfacerea căsătoriei, obligația de întreținere între soți încetează. Soțul divorțat are dreptul la întreținere, dacă se află în nevoie din pricina unei incapacități de muncă survenite înainte de căsătorie ori în timpul căsătoriei sau în decurs de un an de la desfacerea căsătoriei (însă numai dacă incapacitatea este cauzată de o împrejurare în legătură cu căsătoria).

Soțul care solicită pensie de întreținere nu poate solicita și prestația compensatorie. În cazul în care divorțul se pronunță din culpa exclusivă a soțului pârât, soțul reclamant poate beneficia de o prestație compensatorie. Prestația compensatorie se poate acorda numai în cazul în care căsătoria a durat cel puțin 20 de ani.

4 Ce înseamnă, în termeni practici, termenul legal de „separare legală”?

În legislația română nu există noțiunea de ”separare legală”, doar ”separarea în fapt” și separația judiciară de bunuri. Aceasta este o situație ce trebuie dovedită în fața instanței. În măsura în care separarea în fapt a durat cel puțin 2 ani, ea reprezintă motiv pentru pronunțarea divorțului pe cale judiciară.

5 Care sunt condițiile pentru separarea legală?

6 Care sunt efectele juridice ale separării legale?

7 Ce înseamnă, în practică, termenul „anularea căsătoriei”?

Nullitatea căsătoriei intervine ca sancțiune a nerespectării unora dintre cerințele prevăzute de lege cu privire la încheierea căsătoriei. Căsătoria poate fi declarată nulă numai prin hotărâre judecătorească. Nullitatea produce efecte nu numai pentru viitor, ci și pentru trecut; căsătoria se consideră ca și cum nu s-ar fi încheiat.

8 Care sunt condițiile pentru anularea căsătoriei?

În anumite cazuri, nerespectarea dispozițiilor legale privind încheierea căsătoriei este sancționată cu nulitatea absolută, cum ar fi:

lipsa consimțământului;

căsătoria între persoane de același sex;

încheierea unei noi căsătorii de către persoana căsătorită;

încheierea căsătoriei între rudele în linie dreaptă sau colaterală până la gradul patru;

căsătoria încheiată de alienatul ori debilul mintal;

căsătoria încheiată în lipsa consimțământului viitorilor soți, ori când acesta nu a fost exprimat cu respectarea condițiilor de formă;

căsătoria încheiată de minorul care nu a împlinit 16 ani;
căsătoria încheiată în alte scopuri decât acela de a întemeia o familie.
Nulitatea relativă a căsătoriei intervine:

în cazul căsătoriei minorului de 16 ani atunci când este încheiată în temeiul unui aviz medical, fără încuviințările părinților/încuviințarea părintelui care exercită autoritatea părintească sau autorizarea persoanei care exercită drepturile părintești;
în cazul vicilor de consimțământ: eroarea (asupra identității fizice a celuilalt soț), dolul și violența;
în cazul căsătoriei încheiată de persoana lipsită vremelnice de discernământ;
în cazul căsătoriei între tutore și persoana minoră aflată sub tutela sa.

9 Care sunt efectele juridice ale anulării căsătoriei?

Soțul de bună-credință la încheierea unei căsătorii nule sau anulate păstrează, până la data când hotărârea judecătorească rămâne definitivă, situația unui soț dintr-o căsătorie valabilă, iar raporturile patrimoniale dintre foștii soți sunt supuse, prin asemănare, dispozițiilor privitoare la divorț.
Nulitatea căsătoriei nu are niciun efect în privința copiilor, care păstrează situația de copii din căsătorie, iar, în ceea ce privește drepturile și obligațiile dintre părinți și copii, se aplică, prin asemănare, dispozițiile privitoare la divorț.
Hotărârea judecătorească de constatare a nulității sau de anulare a căsătoriei este opozabilă terțelor persoane, dispozițiile referitoare la formalitățile privind regimul matrimonial, publicitatea convenției matrimoniale și inopozabilitatea convenției matrimoniale fiind aplicabile în mod corespunzător.
Nulitatea căsătoriei nu poate fi opusă unei terțe persoane împotriva unui act încheiat anterior de aceasta cu unul dintre soți, în afară de cazul în care au fost îndeplinite formalitățile de publicitate prevăzute de lege cu privire la acțiunea în constatarea nulității ori în anulare sau terțul a cunoscut, pe altă cale, înainte de încheierea actului, cauza de nulitate a căsătoriei.

10 Există mijloace alternative extrajudiciare pentru rezolvarea chestiunilor legate de divorț, fără recurgerea la instanță?

Medierea este facultativă înainte de sesizarea instanței de judecată. În timpul soluționării procesului autoritățile judiciare au obligația de a informa părțile cu privire la posibilitatea și avantajele folosirii medierii.
Prin mediere pot fi rezolvate neînțelegerile dintre soți privind exercițiul drepturilor părintești, stabilirea domiciliului copiilor, contribuția părinților la întreținerea copiilor. Mediatorul va veghea ca rezultatul medierii să nu contravină interesului superior al copilului, va încuraja părinții să se concentreze în primul rând asupra nevoilor copilului, iar asumarea responsabilității părintești, separația în fapt sau divorțul să nu impiezeze asupra creșterii și dezvoltării acestuia.
Acordul de mediere care conține înțelegerea părților privind exercitarea drepturilor părintești, contribuția părinților la întreținerea copiilor și stabilirea domiciliului copiilor, trebuie supus încuviințării instanței, care are obligația de a verifica dacă acea înțelegere respectă interesul copilului.
Dacă soții sunt de acord cu divorțul și nu au copii minori născuți din căsătorie, din afara căsătoriei sau adoptați, ofițerul de stare civilă ori notarul public de la locul căsătoriei sau al ultimei locuințe comune a soților poate constata desfacerea căsătoriei prin acordul soților, eliberându-le un certificat de divorț.
Divorțul prin acordul soților poate fi constatat de notarul public și în cazul în care există copii minori născuți din căsătorie, din afara căsătoriei sau adoptați, dacă soții convin asupra tuturor aspectelor referitoare la nume, exercitarea autorității părintești, stabilirea locuinței copiilor, modalitatea de păstrare a legăturilor personale și stabilirea contribuției părinților la cheltuielile de creștere, educare, învățătură și pregătire profesională a copiilor.

11 Cui ar trebui să adresez cererea mea (petiția mea) de divorț/separare legală/anulare a căsătoriei? Ce formalități trebuie respectate și ce acte ar trebui să atașez la cererea mea?

Cererea de divorț este de competența **judecătoriei**.
Sub aspect teritorial, competența aparține judecătoriei în circumscripția căreia se află cea din urmă locuință comună a soților. Dacă soții nu au avut locuință comună sau dacă niciunul dintre soți nu mai locuiește în circumscripția judecătoriei în care se află cea din urmă locuință comună, judecătoria competentă este aceea în circumscripția căreia își are locuința pârâtul, iar când pârâtul nu are locuința în țară și instanțele române sunt competente internațional, este competentă judecătoria în circumscripția căreia își are locuința reclamantul. Dacă nici reclamantul și nici pârâtul nu au locuința în țară, părțile pot conveni să introducă cererea de divorț la orice judecătorie din România. În lipsa unui asemenea acord, cererea de divorț este de competența Judecătoriei Sectorului 5 al municipiului București.

Cererea de divorț va cuprinde, pe lângă mențiunile din cererea de chemare în judecată, numele copiilor minori. La cerere se vor alătura certificatul de căsătorie, câte o copie a certificatelor de naștere ale copiilor minori și, după caz, înțelegerea soților rezultată din mediere.
În cazul în care cererea de divorț se întemeiază pe acordul părților, ea va fi semnată de ambii soți sau de către un mandatar comun, cu procură specială autentică. Dacă mandatarul este avocat, el va certifica semnătura soților, potrivit legii.
În fața instanțelor de fond, părțile se vor înfățișa în persoană, afară numai dacă unul dintre soți execută o pedeapsă privativă de libertate, este împiedicat de o boală gravă, este pus sub interdicție judecătorească, are reședința în străinătate sau se află într-o altă asemenea situație, care îl împiedică să se prezinte personal; în astfel de cazuri, cel în cauză se va putea înfățișa prin avocat, mandatar sau, după caz, prin tutore ori curator. Dacă la termenul de judecată, în primă instanță, reclamantul lipsește nejustificat și se înfățișează numai pârâtul, cererea va fi respinsă ca nesustenută.

Instanța de divorț se pronunță, chiar dacă acest lucru nu a fost solicitat prin cererea de divorț, cu privire la exercitarea autorității părintești, contribuția părinților la cheltuielile de creștere și educare a copiilor, locuința copilului și dreptul părintelui de a avea legături personale cu acesta.
Acțiunea în constatarea nulității absolute a căsătoriei poate fi introdusă de orice persoană interesată. Acțiunea în anularea căsătoriei are un caracter personal, nefiind transmisă moștenitorilor. Cu toate acestea, dacă acțiunea a fost pornită de către unul dintre soți, ea poate fi continuată de către oricare dintre moștenitorii săi.

12 Pot obține asistență judiciară în vederea acoperirii cheltuielilor de judecată?

Asistența judiciară se poate obține în condițiile Ordonanței de Urgență nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 193/2008, cu modificările ulterioare.
Ajutorul public judiciar se poate acorda, separat sau cumulativ, sub forma asistenței prin avocat; plății expertului, traducătorului sau interpretului; plății onorariului executorului judecătorec; scutirilor, reducerilor, eșalonărilor sau amânărilor de la plata taxelor judiciare.
Beneficiară în întregime de ajutor public judiciar persoanele al căror venit mediu net lunar pe membru de familie, în ultimele două luni anterioare formulării cererii, se situează sub nivelul de 300 lei. Dacă venitul se situează sub nivelul de 600 lei, ajutor public judiciar se suportă în proporție de 50%. Ajutorul public judiciar se poate acorda și în alte situații, proporțional cu nevoile solicitantului, în cazul în care costurile certe sau estimate ale procesului sunt de natură să îi limiteze accesul efectiv la justiție, inclusiv din cauza diferențelor de cost al vieții dintre statul membru în care se află solicitantul și cel din România.

13 Este posibil să atac o hotărâre de divorț/separare legală/anulare a căsătoriei?

În Noul Cod de Procedură Civilă, împotriva hotărârii judecătorești se poate exercita numai calea de atac a apelului în termen de 30 de zile de la comunicarea hotărârii.

14 Ce ar trebui să fac pentru ca o hotărâre de divorț/separare legală/anulare a căsătoriei emisă de o instanță în alt stat membru să fie recunoscută în acest stat membru?

Pentru recunoașterea unei hotărâri privind divorțul sunt aplicabile dispozițiile Regulamentului (CE) nr. 2201/2003. Cererea se adresează tribunalului de la domiciliul pârâtului sau de la reședința acestuia din România. Dacă pârâtul nu are nici reședința cunoscută, atunci cererea se adresează tribunalului de la domiciliul/reședința reclamantului.

15 Cărei instanțe ar trebui să mă adresez pentru a ataca recunoașterea unei hotărâri de divorț/separare legală/anulare a căsătoriei emisă de o instanță într-un alt stat membru? Ce procedură se aplică în aceste cazuri?

Recunoașterea poate fi atacată cu apel la curtea de apel competentă teritorial, respectiv recurs, la Înalta Curte de Casație și Justiție.

16 Care este legislația în materie de divorț pe care instanța o aplică într-o acțiune de divorț între soți care nu locuiesc în acest stat membru sau care sunt de naționalități diferite?

Pentru determinarea legii aplicabile unui raport de drept internațional privat trebuie instanța română va aplica fie dispozițiile din *Regulamentul (UE) nr. 1259/2010 al Consiliului din 20.12.2010 de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în domeniul legii aplicabile divorțului și separării de corp sau* dispozițiile art. 2597 și urm. din Codul civil.

Soții pot alege legea statului pe teritoriul căruia soții au reședința obișnuită comună sau ultima reședință obișnuită comună (dacă cel puțin unul dintre ei mai locuiește acolo la data convenției de alegere a legii aplicabile), legea cetățeniei unui soț, legea statului pe teritoriul căruia soții au locuit cel puțin 3 ani sau legea română.

În lipsa alegerii legii de către soți, legea aplicabilă este legea statului de reședință obișnuită comună sau, în lipsa acesteia, legea statului pe teritoriul căruia soții au avut ultima reședință obișnuită comună (dacă cel puțin unul dintre soți mai are reședința obișnuită pe teritoriul acestui stat la data introducerii cererii de divorț); în lipsa reședinței obișnuite a unuia din soți, se aplică legea cetățeniei comune a soților, la data introducerii cererii de divorț, sau, în lipsa cetățeniei comune, legea ultimei cetățenii comune (dacă cel puțin unul dintre ei a păstrat această cetățenie, la data introducerii cererii de divorț). Legea română se aplică în toate celelalte cazuri.

Această pagină face parte din portalul [Europa ta](#).

Ne-am bucura să primim [feedbackul](#) dumneavoastră cu privire la utilitatea informațiilor furnizate.

This webpage is part of an EU quality network

Ultima actualizare: 18/12/2020

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.